

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIME ATSTOVAUJAMŲ POLITINIŲ PARTIJŲ SUSITARIMAS

DĖL 2014–2020 METŲ LIETUVOS RESPUBLIKOS UŽSIENIO, SAUGUMO IR GYNIBOS POLITIKOS STRATEGINIŲ GAIRIŲ

2014 m. kovo 29 d.
Vilnius

Lietuvos Respublikos Seime atstovaujamos politinės partijos (toliau – partijos),
minėdamos Lietuvos narystės NATO dešimtmetį;
būdamos susirūpinusios dėl Rusijos agresyvios politikos keliamų iššūkių pasaulio, Europos ir ypač mūsų regiono saugumui;

pabrėždamos, kad šiomis aplinkybėmis jos lieka ištikimos 2012 m. gegužės 8 d. partijų pasirašyto susitarimo „Dėl gynybos politikos“ principinėms nuostatomis;

dar kartą konstatuodamos, kad Lietuvos narystė euroatlantinėse institucijose atitinka svarbiausius strateginius Lietuvos užsienio ir saugumo politikos tikslus, kad Lietuvos veikla ES ir NATO yra viena kitą papildančios transatlantinės politikos dalys, o Lietuvos vidaus politika negali prieštarauti Lietuvos narystės ES ir NATO įsipareigojimams ir principams;

vykdydamos Lietuvos Respublikos konstitucinį aktą „Dėl Lietuvos Respublikos nesijungimo į postsovietines Rytų sąjungas“, Lietuvos Respublikos nacionalinio saugumo pagrindų įstatymą ir Lietuvos Respublikos ginkluotos gynybos ir pasipriešinimo agresijai įstatymą bei naudodamosi dešimties metų Lietuvos narystės NATO ir ES patirtimi;

atsižvelgdamos į Lietuvos Respublikos Seimo 2014 m. kovo 13 d. rezoliuciją Nr. XII-780 „Dėl Rusijos Federacijos keliamų grėsmių Ukrainos ir visos Europos saugumui“, kuria Lietuvos Respublikos Seimas griežtai pasmerkė Rusijos Federacijos karinę agresiją prieš Ukrainą ir Ukrainos teritorijos dalies okupaciją, Rusijos veiksmus įvertino kaip keliančius grėsmę ne tik kaimyninių šalių, bet ir ES, NATO ir demokratiinių valstybių saugumui bei stabilumui Europoje;

matydamos, kad Rusija, toliau šiurkščiai pažeisdama Jungtinių Tautų Chartiją ir kitus tarptautinės teisės aktus, nuo 2014 m. kovo 17 d. intensyviai ir demonstratyviai vykdo okupuotos Ukrainos teritorijos aneksiją, ir konstatuodamos, kad tokiais veiksmais griauinama tarptautine teise pagrįsto tarptautinio saugumo sistema ir dėl to dramatiškai didėja konvencinės (įprastinės) grėsmės Europos žemyne;

atkreipdamos dėmesį į Rusijos Federacijos valdžios institucijų inicijuojamą XX amžiaus istorijos revizavimą bei bandymus fabrikuoti ir iškraipyti istorijos faktus, taip pat pateisinti Stalino inicijuotus nusikaltimus žmonijai, visa tai panaudojant propagandos tikslais;

pripažindamos, kad pagrindinis ir ilgametis užsienio politikos iššūkis – Rusijos revizionistinė politika Rytų ir Vidurio Europoje, kad iš šios Rusijos politikos kyla pagrindinės grėsmės Lietuvos nacionaliniams saugumui, jos nepašalinamos nuolaidžiavimu ar vienašaliais pažadais „perkrauti“ santykius, kurie priklauso ne tik nuo Lietuvos lūkesčių, bet ir nuo Vakarų valstybių bei Rusijos ketinimų, tikslų ir veiksmų regione; kad Lietuvos Respublikos ir Rusijos Federacijos ekonominis bendradarbiavimas kelia iššūkius šalies nacionaliniam saugumui, gali daryti Lietuvos verslo atstovus labiau pažeidžiamus dėl tokios Rusijos politikos;

vadovaudamosi pagal Šiaurės Atlanto Sutarties 3 straipsnį Lietuvos Respublikos, kaip valstybės narės, prisiimtu įsipareigojimu palaikyti ir plėtoti individualų ir kolektyvinį pajėgumą pasipriešinti ginkluotam užpuolimui;

pripažindamos išskirtinį Jungtinių Amerikos Valstijų, kaip NATO narės lyderės, vaidmenį užtikrinant Europos ir transatlantinės bendruomenės saugumą, laikydamos gyvybiškai svarbiu karinio bendradarbiavimo su JAV stiprinimą ir tiesioginį JAV karinių pajėgumų buvimą padedant užtikrinti tiek Baltijos valstybių, tiek ir platesnio Šiaurės ir Vidurio Europos regiono saugumą;

suprasdamos, kad Lietuvos energetinė priklausomybė nuo dujų importo iš monopolinio tiekėjo, taip pat Lietuvos elektros energetikos sistemos priklausomybė nuo posovietinės IPS (UPS) sistemos ir vyraujantis elektros energijos importas iš šios sistemos kelia realią grėsmę Lietuvos nacionaliniam saugumui ir dėl to Lietuvos integracija į Europos energetikos sistemą yra gyvybiškai būtina;

siekdamos atsakyti į naujus iššūkius mūsų valstybės užsienio, saugumo ir gynybos politikai,

s k e l b i a šį susitarimą:

Bendrieji valstybės saugumo uždaviniai ir veiksmai

1. Sutelktomis valstybės ir piliečių pastangomis plėtoti ir stiprinti demokratiją, užtikrinti visų Lietuvos gyventojų saugų gyvenimą ir valstybės vidaus bei išorės saugumą, atgrasyti kiekvieną potencialų užpuoliką, ginti Lietuvos valstybės nepriklausomybę, demokratiją, teritorijos vientisumą ir konstitucinę santvarką.

2. Remti tolesnę ES integraciją bendrą valstybių narių saugumą užtikrinančiose srityse, ypač didinant ES energetinę nepriklausomybę, kuriant bendrą ES energetikos ir transporto infrastruktūrą, vykdant bendrą energetikos išorės politiką; prisijungti prie Ekonominės ir pinigų sąjungos ir įsivesti eurą 2015 metais.

3. Bendradarbiaujant su Europos Komisija ir valstybėmis partnerėmis, kiek įmanoma sparčiau įgyvendinti Baltijos energijos rinkos jungčių planą (BEMIP) ir Lietuvos Respublikos Seimo 2012 m. birželio 26 d. nutarimu Nr. XI-2133 patvirtintoje Nacionalinėje energetinės

nepriklausomybės strategijoje numatytus energetikos infrastruktūros integracijos į Europos energetikos sistemas strateginius projektus:

dujų sektoriuje – suskystintų gamtinių dujų terminalo (SGDT) su jungiamaisiais tinklais ir jungties tarp Lenkijos ir Lietuvos dujotiekio tinklų projektus; iki SGDT eksploatavimo pradžios perimti akcinės bendrovės „Amber Grid“ valdomą magistralinį dujotiekį į valstybės kontrolę;

elektros energetikos srityje – Visagino atominės elektrinės projektą pagal su partneriais patobulintas finansavimo ir dalyvavimo projekte sąlygas, siekiant išplėtoti autonomiškus bazinio konkurencingo elektros energijos generavimo pajėgumus; užbaigti Lietuvos–Švedijos elektros jungtį (*NordBalt*), įrengti elektros perdavimo jungtis su Lenkija ir tokiu būdu užtikrinti elektros tinklų prisijungimą prie kontinentinės Europos tinklų darbui sinchroniniu režimu. Siekiant energetinio saugumo, užtikrinti energijos šaltinių tiekimo diversifikavimą, ištirti esamus valstybės energetinius išteklius ir sudaryti sąlygas jų gavybai.

Partijos išipareigoja siekti šių projektų įgyvendinimo, politiškai jį remti ir ginti nuo interesų grupių ar trečiųjų šalių pastangų juos diskredituoti.

4. Vykdant strateginę Lietuvos geležinkelių transporto infrastruktūros integraciją į Europos transporto sistemą, 2015 m. užbaigti europinės vėžės geležinkelio *Rail Baltica* linijos tiesimą kaip bendros ES svarbos transporto infrastruktūros projekto pirmąjį etapą ir pradėti įgyvendinti antrąjį etapą pagal su Europos Komisija suderintus sprendimus dėl trasos, parametrų ir finansavimo modelio.

5. Remti tolesnę ES ir NATO plėtrą pagrindinį dėmesį skiriant ES Rytų partnerystės šalims, ypač Ukrainai, Gruzijai, Moldovai, siekiant greitesnio jų suartėjimo su euroatlantių valstybių bendrija, siekiant laisvosios prekybos sutarčių, susitarimų dėl supaprastinto vizų režimo sudarymo su šiomis valstybėmis, išaldytų konfliktų sprendimo ir teritorijos vientisumo užtikrinimo.

Karinio saugumo užtikrinimas

6. Efektyviai prisidėti prie NATO strateginės koncepcijos nuostatų įgyvendinimo. Pagal valstybės pajėgumą dalyvauti NATO, ES, Jungtinių Tautų Organizacijos, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijos vykdomose konfliktų prevencijos, krizių valdymo ir civilinėse misijose, taikos užtikrinimo ir palaikymo karinėse operacijose.

7. Stiprinti strateginį bendradarbiavimą su Jungtinėmis Amerikos Valstijomis, ypač energetikos, ekonomikos ir karinio saugumo srityse, remiantis Lietuvos Respublikos, Estijos Respublikos, Jungtinių Amerikos Valstijų ir Latvijos Respublikos partnerystės chartijos nuostatomis ir principais, siekti nuolatinio JAV – o pagal NATO planus galimo ir kitų Aljanso valstybių – nuolatinio tiesioginio karinių pajėgumų buvimo Baltijos valstybių teritorijose.

8. Kartu su JAV ir Šiaurės Europos bei Baltijos valstybėmis dalyvaujant Sustiprintos partnerystės Šiaurės Europoje iniciatyvoje (E-PINE, *Enhanced Partnership in Northern Europe*), išnaudoti sustiprinto bendradarbiavimo su JAV, Baltijos ir Šiaurės šalimis gynybos srityje teikiamas galimybės.

9. Reaguojant į kintančią geopolitinę ir saugumo padėtį Europoje po Rusijos agresijos Ukrainoje ir Ukrainos teritorijos dalies – Krymo aneksijos, vykdyti narystės NATO ir kitose tarptautinėse organizacijose įsipareigojimus, nuosekliai kasmet didinti lėšas krašto apsaugai, kad jos 2020 metais pasiektų 2 proc. BVP.

10. Šio susitarimo 9 punkte numatyto nuoseklaus lėšų krašto apsaugai didinimo vidutinės trukmės laikotarpiais tempus kasmet nustatyti atskiru Seimo nutarimu. Krašto apsaugai didinamus valstybės biudžeto asignavimus skirti prioritetiniam sausumos pajėgų kovinių vienetų aprūpinimui kario nešiojama prieštankine ginkluote, trumpo ir vidutinio nuotolio oro gynybos ginkluote, pėstininkų kovinėmis mašinomis, rezervo personalo parengimui, efektyviam mobilizacinio rezervo parengties palaikymui, taip pat informacinės ir kibernetinės gynybos sistemos sukūrimui ir plėtrai.

11. Didinti atgrasomąją valstybės potencialą stiprinant valstybės sienos su Baltarusija ir Rusijos Federacija (Kaliningrado sritimi) apsaugą. Prireikus reikalingas karinės savigynos priemonės koordinuoti su Lenkijos Respublika. Siekiant didesnio JAV ir NATO gynybinio įsitraukimo Šiaurės ir Vidurio Europoje, didžiausią dėmesį pirmiausia skirti Lietuvos oro erdvės stebėjimo ir kontrolės sistemos bei prieš atgrasymo gebėjimų ore, sausumoje ir jūroje stiprinimui, siekti NATO sąjungininkų karinių dalinių ir Aljanso kolektyvinio saugumo pajėgumų nuolatinio buvimo Baltijos regione; remti NATO priešraketinės gynybos sistemos plėtrą, NATO infrastruktūros bei žmogiškųjų išteklių plėtrą ir sustiprintą oro erdvės žvalgybą ir kontrolę šiuose regionuose.

12. Skatinti efektyvios visuotinio pilietinio pasipriešinimo sistemos, suteikiančios galimybes Lietuvos Respublikos piliečiams prisidėti prie krašto gynybos, kūrimąsi.

„Minkštųjų galių“ prevencijos stiprinimas

13. Stiprinti Lietuvos žvalgybos institucijas, pirmiausia žmogiškąją žvalgybą ir aktyvias kontržvalgybos priemones. Su iššūkiais nacionaliniam saugumui atvirai supažindinti visuomenę. Nuolat adekvačiai informuoti visuomenę apie grėsmes nacionaliniam saugumui ir vykdyti aktyvią priešiškos propagandos Lietuvoje prevenciją istorijos, politikos, švietimo, kultūros ir kitose srityse.

14. Teisiniais būdais apriboti informacinių karų prieš Lietuvą galimybes, apriboti ar panaikinti informacinius kanalus, kuriais vykdomos atakos ir propaganda prieš Lietuvos

valstybę, skleidžiama dezinformacija viešojoje erdvėje ir kultūros srityse. Suvienyti valstybės institucijų pastangas, skirtas valstybės informacinės gynybos efektyvumui gerinti.

15. Mokyklose ugdyti moksleivių ir jaunimo patriotiškumą ir pilietiškumą, skatinti jų įsitraukimą į Šaulių sąjungos ir kitų patriotinių organizacijų veiklą.

16. Toliau plėtoti ir stiprinti demokratiją, laikytis pagrindinių, Europoje visuotinai pripažįstamų vertybių, užtikrinti pagrindinių žmogaus teisių įgyvendinimą ir pagarbą tautinių mažumų teisėms, priimti Tautinių mažumų įstatymą.

17. Iš esmės sustiprinti valstybės pajėgumus vykdyti kibernetinę gynybą, prie Krašto apsaugos ministerijos įsteigiant šiam tikslui skirtą ir kitų institucijų veiklą koordinuojančią instituciją. Burti savanorius, galinčius prisidėti prie Lietuvos gynybinio pajėgumo kibernetikos srityje stiprinimo.

Baigiamosios nuostatos

18. Šis nacionalinis susitarimas galioja iki 2020 m. pabaigos ir bus įgyvendinamas nuolatinėje valstybės institucijų veikloje ir priimant reikiamus teisės aktus, neatsižvelgiant į rinkimų ciklus, kampanijas, rezultatus ir politinės valdžios pasikeitimą.

19. Kartą per metus Lietuvos Respublikos Seime plenarinio posėdžio metu bus surengta diskusija apie Lietuvos Respublikos užsienio, saugumo ir gynybos politiką.

20. Lietuvos Respublikos Vyriausybė šio susitarimo galiojimo laikotarpiu kartu su Susitarimą pasirašiusių partijų deleguotais atstovais kiekvienais metais, prieš nacionalinio biudžeto patvirtinimą, svarstys ir įvertins šio susitarimo vykdymo eigą.

Susitariančiųjų partijų vardu:

Lietuvos socialdemokratų partijos pirmininkas		Algirdas Butkevičius
Darbo partijos pirmininkė		Loreta Graužinienė
Tėvynės Sąjungos-Lietuvos krikščių demokratų partijos pirmininkas		Andrius Kubilius
Partijos „Tvarka ir teisingumas“ pirmininko pavaduotojas		Kęstas Komskis
Lietuvos Respublikos liberalų sąjūdžio pirmininkas		Eligijus Masiulis
Partijos „Drąsos kelias“ frakcijos Seime seniūno pavaduotoja		Aurelija Stancikienė
Lietuvos lenkų rinkimų akcijos narys		Jaroslav Narkevič